

PROGRAM AUTORSKI
PRZEDSZKOLA NR 1 W LĘDZINACH
W GRUPIE DZIECI 3, 4, 5 – LETNICH

ROZBUDZANIE ZAINTERESOWAŃ
CZYTELNICZYCH
DZIECI W MŁODSZYM WIEKU
PRZEDSZKOLNYM

OPRACOWANIE:

RENATA IWAN

BARBARA WOJCIECH

LĘDZINY 2004

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
MOTYWACJA PODJĘTYCH DZIAŁAŃ.....	4
CELE PROGRAMU AUTORSKIEGO.....	6
ZAŁOŻENIA PROGRAMU AUTORSKIEGO.....	7
ZARYS ALTERNATYWNYCH METOD WYKORZYSTANYCH W ELEMENTARNEJ NAUCE CZYTANIA.....	9
PROPOZYCJA ROCZNEJ PRACY DYDAKTYCZNO-WYCHOWAWCZEJ	
➤ WRZESIEŃ – <u>Tematyka kompleksowa:</u> „ <i>Ja i moi koledzy</i> ”	17
➤ PAŹDZIERNIK - <u>Tematyka kompleksowa:</u> „ <i>Warzywa i owoce</i> ”	18
➤ LISTOPAD - <u>Tematyka kompleksowa:</u> „ <i>Sposób na nudę</i> ”	19
➤ GRUDZIEŃ - <u>Tematyka kompleksowa:</u> „ <i>Ja i moja rodzina</i> ”	20
➤ STYCZEŃ - <u>Tematyka kompleksowa:</u> „ <i>Zimowe zabawy</i> ”	21
➤ LUTY - <u>Tematyka kompleksowa:</u> „ <i>Środki lokomocji</i> ”	22
➤ MARZEC - <u>Tematyka kompleksowa:</u> „ <i>Witamy wiosnę</i> ”	23
➤ KWIECIEŃ - <u>Tematyka kompleksowa:</u> „ <i>Dbamy o zdrowie</i> ”	24
➤ MAJ - <u>Tematyka kompleksowa:</u> „ <i>Książka – naszym przyjacielem</i> ”	25
➤ CZERWIEC - <u>Tematyka kompleksowa:</u> „ <i>Na wiejskim podwórku</i> ”	26
PRZYKŁADY ZABAW.....	27
BIBLIOGRAFIA.....	32
ANEKSY- przykładowe karty pracy	

WSTĘP

Dzisiejszy dziecięcy świat jest o wiele większy i bogatszy oraz bardziej zróżnicowany niż dawniejszy.

Dziecko w wieku przedszkolnym, by poznać otaczającą je rzeczywistość, musi dysponować umiejętnościami daleko wykraczającymi poza ramy zwykłych, codziennych zajęć. Ta oczywista prawda ukierunkowuje jego działania między innymi na opanowywanie umiejętności czytania. Coraz częściej obserwujemy przejawy zainteresowania czytaniem u małych dzieci. Wynika to z faktu, że otoczenie społeczne współczesnych dzieci pełne jest napisów, reklam, ogłoszeń, z którymi stykają się one na ulicy, czy oglądając telewizję.

Można także sądzić, że pierwsze zainteresowanie czytaniem wyłania się ze słuchania bajek i książek czytanych przez dorosłych. Dzieci na swój sposób pojmują, że treść bajki, opowiadania jest „schowana” w tajemniczych znaczkach, które odczytują dorośli. Nie rozumieją jeszcze, na czym polega wydobywanie tych treści, ale w wielu z nich rodzi się chęć „zrobienia tego samemu”.

MOTYWACJA PODJĘTYCH DZIAŁAŃ

W pracy wychowawczo – dydaktycznej przedszkola coraz częściej zauważa się dzieci w młodszym wieku przedszkolnym wykazujące zainteresowanie tekstem oraz posiadające motywację do uczenia się czytania i pisania jako czynników wpływających na umiejętność komunikowania się z innymi. Potrzeba kontaktu z otoczeniem i rozumienia sensu pisanego słowa motywuje dziecko do rozpoczęcia nauki czytania.

Wielu psychologów i pedagogów często zachęca, aby już od najmłodszych lat wyrabiać u dzieci zainteresowanie znakami, symbolami, słowem drukowanym, co w konsekwencji prowadzi do nabycia umiejętności czytania.

Dotychczasowe obserwacje i doświadczenia w pracy z dziećmi nad wyrabianiem wyżej wymienionej umiejętności stały się dla nas motywacją do opracowania programu autorskiego na temat:

„Rozbudzanie zainteresowań czytelniczych dzieci w młodszym wieku przedszkolnym”.

Program ten ma za zadanie pozwolić dzieciom w młodszym wieku przedszkolnym uczyć się czytać w sposób naturalny, taki, który same uznają za najlepszy. Bardzo ważną sprawą jest również to, aby dzieci te odczuwały

rzeczywistą potrzebę samodzielnego czytania i satysfakcję z podejmowanych działań.

Mamy nadzieję, że tak realizowany proces rozwijania umiejętności czytelniczych dzieci 3, 4, 5 – letnich stanie się inspiracją dalszych prac w tym zakresie oraz przyniesie znaczne korzyści zarówno dzieciom, rodzicom, jak również nauczycielom.

CELE PROGRAMU AUTORSKIEGO

Cel główny:

Pobudzanie i pogłębianie motywacji dzieci w młodszym wieku przedszkolnym do nauki czytania poprzez stwarzanie optymalnych warunków do rozwijania ich zainteresowań czytelniczych oraz nabywania umiejętności czytania.

Cele szczegółowe:

Dziecko:

- odczuwa potrzebę częstego kontaktu z książką;
- doznaje wielu przyjemnych wrażeń poprzez aktywne uczestnictwo w zabawach z tekstem;
- nabywa wzorów pięknej polskiej mowy poprzez kontakt z utworami literatury dziecięcej;
- nabiera motywacji do czytania podczas zabaw z pismem;
- podejmuje próby globalnego czytania wyrazów i krótkich tekstów;
- posiada intelektualny i emocjonalny stosunek do książki jako źródła wiedzy i przeżyć;
- samodzielnie korzysta z biblioteczki przedszkolnej i zna zasady kulturalnego obchodzenia się z książką;
- potrafi wypowiedzieć się na temat poznanych utworów i ekspresyjnie wyrazić ich treść.

ZAŁOŻENIA PROGRAMU AUTORSKIEGO

Założeniem opracowanego programu autorskiego jest umożliwienie dzieciom dobrowolnego i spontanicznego udziału w zabawach z tekstem oraz częstego kontaktu z książką wspierającą naukę czytania. Podczas tych zabaw dziecko ma możliwość wielokrotnego dotykania, oglądania, kartkowania książek oraz poznania pisma drukowanego.

W opanowywaniu przez dziecko umiejętności czytania istotną rolę odgrywają dwa integralnie ze sobą powiązane procesy: percepcja wzrokowa i percepcja słuchowa. Doskonalenie spostrzeżeń u dziecka wiąże się z rozwojem jego wyobraźni, pamięci i uwagi.

Nauka czytania postrzegana przez dziecko jako zabawa pozwala na wykorzystanie środków wyrazu oddziałujących na wszystkie zmysły poprzez dotyk, ruch, dźwięk, taniec, gest i mimikę twarzy. Stosowane zabawy wzmacniają proces odkrywania, poznawania i przeżywania oraz rozumienia przez dziecko prawidłowości rządzących światem pisma. Samodzielne odczytywanie tekstów wprowadza dziecko w radosny nastrój, wyzwalaając ekspresję werbalną, plastyczną i muzyczną.

Program realizowany będzie w grupach dzieci 3,4,5 – letnich w roku szkolnym 2004/2005.

Rozwijanie umiejętności czytelnicych dzieci odbywać się będzie przy pomocy następujących form pracy wychowawczo – dydaktycznej:

- prowadzenie akcji przedszkolnej: „Cała Polska czyta dzieciom”;
- zastosowanie zabaw i ćwiczeń z wykorzystaniem elementów alternatywnych metod nauki czytania;
- założenie kącików edukacyjnych, stanowiących okazję do spontanicznego podejmowania działań z zakresu czytania;
- współpraca z Biblioteką Miejską i Szkolną w Łędzinach w celu zainteresowania dzieci książką;
- współpraca z rodzicami w celu aktywnego włączenia ich w przebieg procesu nauki czytania w przedszkolu.

Oprócz wprowadzenia nowych treści rozszerzających zakres wiadomości i umiejętności dzieci 3,4,5 – letnich, realizowana będzie Podstawa Programowa Wychowania Przedszkolnego oraz program wychowania przedszkolnego B. Łojewskiej: „W świecie przedszkolaka”.

ZARYS ALTERNATYWNYCH METOD WYKORZYSTYWANYCH W ELEMENTARNEJ NAUCE CZYTANIA

W ostatnich latach pojawiło się wiele nowych koncepcji nauki czytania, zwanych metodami alternatywnymi. Wśród nich należy wymienić:

- metodę fonetyczno – literowo – barwną B. Raclawskiego;
- metodę Dobrego Startu M. Bogdanowicz;
- zabawę w czytanie G. Domana;
- wprowadzenie w świat pisma I. Majchrzak;
- naturalną naukę języka.

Alternatywne metody nauki czytania i pisania są wyzwaniem oferującym nauczycielom ciekawe rozwiązania do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie wzbudzania u dzieci zainteresowania tekstem.

Ponieważ nie istnieje jedna metoda najlepsza dla wszystkich dzieci, optymalne jest połączenie i wykorzystanie elementów różnych metod tak, aby każde dziecko miało możliwość zdobycia umiejętności czytelniczych.

Teorię tę popiera szwedzki pedagog E. Malmquist, który mówi, że: „Nie ma takiej metody, która jest najlepsza dla wszystkich dzieci a nawet dla jednego dziecka w różnych okresach nauki”.

Celowe integrowanie metod może dostosować nauczanie do indywidualnych predyspozycji danego dziecka. Chodzi mianowicie o to, by każde dziecko

mogło rozwijać się według własnych możliwości, a nauczyciel jedynie wspomagał ten rozwój. Stosowanie elementów różnych metod pozwoli na jednoczesne kształtowanie wszystkich zmysłów potrzebnych do sprawnego czytania, a nie wybiórczo wzroku lub słuchu.

W metodzie fonetyczno – literowo – barwnej zaproponowanej przez B. Rocławskiego dzieci od najmłodszych lat mają kontakt z pismem a uczą się również poprzez zabawę z wykorzystaniem klocków LOGO składających się na swoisty alfabet ruchomy. Przedstawiony na klockach alfabet różni się nieco od alfabetu „tradycyjnego”. Autor włączył do niego nowe wieloznaki: „ni, si, zi, ci, dzi”; wprowadził również litery: „q, v x”. Koncepcja programu została oparta na 44 literowym alfabecie zawierającym zmiękczenia i dwuznaki. Poznawanie alfabetu przez dziecko następuje w trakcie obcowania ze wszystkimi jego literami.

Podstawą **metody Dobrego Startu** M. Bogdanowicz jest jednoczesne usprawnienie analizatorów: wzrokowego, słuchowego i kinestetyczno – ruchowego. Zasadniczą rolę odgrywa wzrok, słuch i sprawność motoryczna dziecka. Obecnie istnieją 3 warianty tej metody:

- „Piosenki do rysowania”(zestaw ćwiczeń przeznaczony dla dzieci najmłodszych);
- „Piosenki i znaki”(kontynuacja wariantu pierwszego);

- „Piosenki na literki” (ułatwiają naukę czytania i pisania oraz wprowadzają polisensoryczne uczenie się poszczególnych liter alfabetu).

W metodzie tej opracowany wspólny model struktury zajęć dla wszystkich wariantów. Wyróżniono: zajęcia wprowadzające, właściwe oraz końcowe. W zajęciach właściwych dodatkowo wyodrębniono ćwiczenia ruchowe, ruchowo – słuchowe i ruchowo – słuchowo – wzrokowe.

G. Doman traktuje naukę czytania jako element dziecięcej zabawy. Jest zwolennikiem „domowej nauki czytania”. Jego „**zabawa w czytanie**” to wykorzystanie globalnej nauki czytania odpowiednio dobranych wyrazów z zachowaniem pewnej chronologii ich prezentacji w ściśle określony przez autora sposób. G. Doman wyróżnia 5 etapów: etap pierwszy to pojedyncze słowa; po nim następuje etap drugi – wyrażenia dwuwyrzowe; etap trzeci dotyczy wprowadzenia pierwszych zdań; na etapie czwartym rozbudowuje się wcześniej wykorzystane zdanie; ostatni etap to samodzielne czytanie przez dzieci książek. Autor koncepcji „zabawy w czytanie” uważa, że naukę alfabetu można rozpocząć, gdy dziecko umie już dobrze czytać, dekodując całe wyrazy i zdania.

I. Majchrzak jest autorką propozycji, którą nazwała: „**wprowadzenie dziecka w świat pisma**”. Zdaniem autorki rozumienie słowa może i powinno wyprzedzać umiejętność jego od czytania, „bo to nie litery się czyta, tylko

sens”. Według koncepcji I. Majchrzak nauka czytania rozpoczyna się od czytania globalnego własnego imienia dziecka, ze względu na subiektywną odczuwalność jego ważności przez samo dziecko. Kontakt z własnym imieniem, niosący ogromny ładunek emocjonalny, jest w zasadzie AKTEM INICJACJI otwierającym dalszą drogę poznania; to moment, w którym dziecko doświadcza wprowadzenia za pośrednictwem pisma w świat ludzi, którzy potrafią czytać i pisać. Dokonuje również własnych odkryć o szczególnym brzmieniu swojego imienia, w którym „wystąpiły” określone litery. Autorka podkreśla, że dziecko uczy się liter poprzez obserwację. Proponowany zestaw ćwiczeń wizualnych, nazwany „ścianą pełną liter”, to metoda wiodąca dziecko od odczytywania własnego imienia do umiejętności czytania. Poznawanie wszystkich liter alfabetu następuje poprzez prezentację kolejno każdej z nich. Każdego dnia podczas zabawy dziecko poznaje inną literę. Czas i tempo poznawania liter – wielkich i małych, drukowanych i pisanych, – które należy pokazywać tylko raz, jest uzależniony od reakcji dziecka i jego wieku. Nie wolno jednak „odpytywać” dziecka z dotychczas poznanych liter i przekazanych przy tej okazji wiadomości. Dziecko samo przyswoi to, co je interesuje, a następnie bawiąc się z innymi dziećmi, uczyni z tej wiedzy właściwy użytek. Zdaniem autorki należy wydzielić w pomieszczeniu odpowiednią pustą przestrzeń do eksponowania czarnych pojedynczych liter. Kolejny etap nauki nosi nazwę „targ liter” i jest to okres różnych zabaw i gier prowadzonych z wykorzystaniem liter, sylab i wyrazów

o prostej budowie. W czasie tych zabaw dziecko powinno kojarzyć dźwięk (głoskę) z jej zapisem graficznym (literą). Etap ostatni – „nazywanie świata” – to zabawa, w której dzieci etykietują przedmioty w sali. Prowadzi to do rozpoznania danego słowa poprzez wykorzystanie poznanych wcześniej liter. „Nazywanie świata” to zestaw ćwiczeń polegających na przyporządkowywaniu odpowiedniej nazwy do wszystkiego, co znajduje się wokół dziecka. Każda para (wyraz i odpowiednia do niego ilustracja) w zbiorze nazw to nowe zadanie, wykonywane w czasie indywidualnej pracy.

Za twórcę **naturalnej nauki języka** uważany jest B. Cutting z Nowej Zelandii. Naturalna nauka języka to nauka słuchania, mówienia, czytania i pisania poprzez zabawę i twórcze działania. Towarzyszy jej stale dziecięca aktywność twórcza. Dlatego naturalna nauka języka jest odbierana nie tylko jako uczenie się języka, ale przede wszystkim jako edukacja poprzez język, w której jest on środkiem komunikacji i instrumentem myślenia. Punktem wyjścia w nauce czytania i pisania jest cały tekst – krótki i prosty, ale zrozumiały – oraz jego atrakcyjny kontekst. Ilustracje ściśle związane z tekstem stanowią jego integralny, a zarazem istotny element. Opracowane i przygotowane specjalnie z myślą o naturalnej nauce języka materiały książkowe, noszące wdzięczną nazwę „Słoneczna Biblioteka”, mają ułatwić dziecku samodzielne przedzieranie się przez tajniki nauki czytania. Każda książeczka z serii „Słoneczna Biblioteka” to zestaw trzech krótkich

historyjek. Zazwyczaj pierwsza historyjka zawiera tekst o odpowiednio dobranych nowych strukturach językowych. Kolejne dwie służą utrwaleniu wcześniej poznanego materiału. Istotą tych książek jest obraz, który powinien być zgodny z tekstem, ponieważ podstawą czytania jest skojarzenie obrazu z jego zapisem graficznym. Fabuła czytanego przez dziecko tekstu powinna być dla niego interesująca, niezależnie od tego, czy będą to książki ze wspomnianej serii, czy fragmenty utworów literackich. Dokonany przez nauczyciela wybór powinien uwzględnić fakt, by dziecko po pierwszym czy drugim przeczytaniu osiągnęło sukces, czyli odniosło wrażenie, że potrafi czytać, chociaż w rzeczywistości jeszcze tej umiejętności nie posiada. W naturalnej nauce języka nauka czytania i pisania przebiega w trzech etapach:

- zapoznanie dziecka z całością, którą jest cały tekst, zdanie, wyraz;
- zapoznanie dziecka ze szczegółami: budowa zdania, litery, znaków interpunkcyjnych;
- przechodzenie do budowania całości z wykorzystaniem zdobytej wiedzy.

W procesie nauki czytania i pisania występują równoległe następujące rodzaje czytania i pisania:

- czytanie wspólne z dzieckiem (to głośne czytanie tekstu z odpowiednią intonacją, mimiką, dodatkowo wzmocnione gestem; po przeczytaniu formułujemy kilka pytań dotyczących utworu; należy zwrócić uwagę na ilustrację, okładkę i tytuł książki);

- czytanie zespołowe (tworzenie mniejszych zespołów dzieci zainteresowanych czytaniem);
- czytanie samodzielne – indywidualne (stworzenie możliwości czytania spontanicznego, w dowolnym czasie, dowolnie wybranej pozycji bez pomocy innej osoby);
- czytanie dzieciom;
- pisanie wspólne;
- pisanie samodzielne;
- pisanie dla dzieci (pisanie pod wpływem czytania staje się integralną częścią naturalnej nauki języka).

W metodzie tej wyklucza się „jednakową” pracę ze wszystkimi dziećmi, gdyż jej założeniem jest wspomaganie ochoty do nauki oraz tworzenie podstaw do wyłaniania się umiejętności czytania i pisania.

Oprócz wymienionych metod alternatywnych stosowanych w przygotowaniu dziecka do czytania pomocną może być „**koncepcja oswajania ze sztuką słowa**” W. Żuchowskiej, która wpływa na rozwijanie zainteresowań dzieci tekstem literackim. Według Żuchowskiej najważniejsze w kontakcie z utworem literackim jest działanie, które może przybierać formę werbalną lub pozawerbalną. Pierwsza z tych form to działania o charakterze słownym, mogące przybierać postać zabawy lub gry z językiem. Wtedy dzieci tworzą rymy, neologizmy, paradoksy, wyliczanki,

zgadywanki...Podczas tych działań dziecko uczy się rozróżniać rzeczywistość od fikcji literackiej. Druga z tych form to działania pozasłowne, które najczęściej przybierają postać wizualizacji lub innych form ekspresji, n. p. plastycznej, muzycznej, teatralnej, ruchowej, pantomimicznej. Działania te rozwijają u dzieci ich twórczą aktywność, zdolności a przede wszystkim zainteresowania czytelnicze oraz rozbudzają wiarę we własne możliwości i motywują dziecko do nauki czytania.

**PROPOZYCJA ROCZNEJ PRACY
WYCHOWAWCZO – DYDAKTYCZNEJ
WRZESIEŃ – Tematyka kompleksowa:
*„Ja i moi koledzy”***

1. **„Kanon powitalny”** – zabawa integracyjna p. t. „Witaj...” – dzieci siedzą w kole na dywanie i śpiewają piosenkę (na melodię „Panie Janie”), wykonując odpowiednie gesty: klaskanie, uderzanie o uda itd.
2. **„Poznajemy swoje imiona”**
 - kolejne przedstawianie się dzieci – wszyscy powtarzają imię swego kolegi (koleżanki);
 - zabawa p. t. „Imię i gest” – dzieci podają swoje imiona łącznie z wymyślonym przez siebie gestem; grupa naśladuje;
 - zabawa p. t. „Wyśpiewaj swoje imię” – dzieci układają melodię do swojego imienia; grupa powtarza.
 - Zabawa p. t. „Kłębek przyjaźni”.
3. **„Wizytówki”**
 - wręczanie dzieciom wizytówek z ich imionami;
 - porównywanie imienia własnego z imionami innych dzieci,
 - podział imion na sylaby w połączeniu z klaskaniem, stukaniem, grą na instrumencie;
 - wyodrębnienie przez nauczycielkę i dziecko pierwszej głoski imienia;
 - ozdabianie w dowolny sposób pierwszej litery imienia.
4. **„Lista obecności”** – codzienne sprawdzanie listy obecności poprzez zaznaczenie klamerką swojego imienia.
5. **„To jestem ja”** – rysowany wierszyk – podpisywanie własnym imieniem autoportretu.

„Moja buzia okrągłutka, grzywka czarna, całkiem krótka.
Czyste rączki zawsze mam, chcesz zobaczyć – popatrz sam”.
6. **„Nazwa grupy”** – zapoznanie (przypomnienie) z nazwą grupy; prezentacja napisu i umieszczenie go na drzwiach sali.
7. **„Moje miejsce w przedszkolu”** – podpisywanie imionami dzieci krzesełek, szafek w szatni, teczek...
8. **„Spotkanie z rodzicami”** – zapoznanie z założeniami i celami wdrażanego programu.

PAŹDZIERNIK – Tematyka kompleksowa: „Owoce i warzywa”

1. „Znamy swoje imiona” – prowadzenie zabaw utrwalających imiona dzieci:
 - „Imię i nastrój” – wypowiedzanie własnych imion wesoło, smutno, szybko, wolno...
 - „Kto zmienił miejsce?”;
 - „Kawałek mnie” – odgadywanie imion dzieci wychylających spod koca „kawałek” części swojego ciała;
 - „Imiona – skreślanki” – wykreślanie własnych imion umieszczonych na dużym arkuszu i odczytywanie pozostałych imion;
 - zabawy kołowe ze śpiewem z wykorzystaniem imion dzieci: „Mało nas”, „Daleki świat”.
2. Wprowadzenie wyrazów: „cebula”, „kapusta”, „burak”, „owoce” do globalnego czytania.
3. Zabawy związane z tematyką „Jesień w ogrodzie i w sadzie”
 - zabawy kołowe, np. „Cebulka”
„Cebulka, cebulka, okrągła jak kulka potańcować chciała buraczka wybrała.
Buraczek, buraczek miał czerwony fraczek z cebulka tańczył nóżek nie
żałował”.
 - zabawa z cyklu „Pedagogiki zabawy” „Sałatka owocowa (warzywna)”.
4. Inscenizacja wiersza J. Brzechwy p. t. „Na straganie” – utrwalenie poznanych wyrazów.
5. Prowadzenie „poranków muzycznych” – zabawy ilustrowane do piosenek o tematyce jesiennej, np. „Urodziny marchewki”, „Jabłko”, „Ogórek”.
6. Prowadzenie akcji przedszkolnej „Cała Polska czyta dzieciom” – zaangażowanie rodziców do wspólnego czytania literatury dziecięcej (2x w miesiącu do końca roku szkolnego).
7. Zapoczątkowanie wydawania gazetki przedszkolnej p. t. „Przedszkolaczek” dla dzieci i rodziców (1x w miesiącu).

LISTOPAD – Tematyka kompleksowa: „Sposób na nudę”

1. Wprowadzenie wyrazów: „piłka”, „lalki”, „klocki”, „skakanka” do globalnego czytania.
2. Zabawy ruchowe z piłką, np. „Kolory”, „Zaganianie świnki”, „Podawanie piłki górą”, „Piłka w tunelu”.
3. **„Moja zabawka”** – prezentowanie przez dzieci swoich zabawek przyniesionych z domu i usytuowanie ich na półkach z etykietą własnego imienia.
4. Nauka piosenki p. t. „Piłka Oli” na „poranku muzycznym”.
5. „Kącik lalek Bożenki” – rysowany wierszyk – nauczycielka mówi wiersz, dzieci rysują i podpisują swój obrazek imieniem:
„Łóżko, kołdra, poduszczyk, pod kołderką śpi laleczka.
Szafa, krzesło i stoliczek to laleczki pokoiczek.
Szczotka, ścierka i śmietniczka do sprzątania pokoiczka”
6. **„Zabawy z alfabetem”**
 - prezentacja alfabetu w rytmie 3 liter w miesiącu (drukowane i pisane, małe i wielkie): „A”, „B”, „C”, „D”;
 - wyszukiwanie poznanej litery na wizytówkach i poznanych wyrazach;
 - ćwiczenia fonacyjne: „Głoska A na wycieczce”, „Śpij laleczko”;
 - praca indywidualna z kartami pracy (zob. aneksy).
7. Wybór **Miss i Miss tera wielkiej litery** – dzieci, których imiona zaczynają się poznaną literą zakładają szarfę z tą literą i noszą ją do końca dnia.
8. **„Ściana liter”** – zawieszenie nowo poznanych liter w odpowiednim miejscu sali.
9. **„Kąciki zabaw”** – umieszczenie napisów w kącikach zainteresowań.

GRUDZIEŃ – Tematyka kompleksowa: „Ja i moja rodzina”

1. Wprowadzenie wyrazów do globalnego czytania: „mama”, „tata”, „siostra”, „brat”.
2. Dalsze **zabawy z alfabetem** – prezentacja liter: „E”, „F”, „G” drukowanych i pisanych, małych i wielkich;
 - wymyślanie wyrazów na poznaną literę;
 - rysowanie przedmiotów mających w nazwie daną literę;
 - wybór Miss terów wielkich liter.
3. Prowadzenie **„poranków muzycznych”**:
 - śpiewanie piosenek o tematyce świątecznej,
 - opracowanie piosenki p. t. „Babcia wie najlepiej” z wykorzystaniem Metody Dobrego Startu.
4. **„Drzewo genealogiczne”** – wykonanie portretów członków swojej rodziny i podpisywanie ich odpowiednimi napisami.
5. **„Praca moich rodziców”**:
 - wypowiedzi dzieci o zawodach wykonywanych przez ich rodziców,
 - dobieranie podpisów do obrazków,
 - opracowanie wiersza p. t. „Za górami, za lasami” W. Chotomskiej wg „koncepcji osvajania ze sztuką słowa”.
6. **Zajęcie otwarte dla rodziców** – prezentacja wiadomości i umiejętności dzieci w zakresie elementarnej nauki czytania.
7. Zabawy wg propozycji Stowarzyszenia Zabawy Klanza – inscenizacja ruchowa „Dziadek” i „Babcia”.
8. Słuchanie fragmentów książki p. t. „Nasza mama czarodziejka” J. Papuzińskiej w ramach akcji „Cała Polska...”

STYCZEŃ – Tematyka kompleksowa: *„Zimowe zabawy”*

1. Wprowadzenie wyrazów: „*sanki*”, „*narty*”, „*bałwanek*” do globalnego czytania,
 - utrwalenie wcześniej poznanych wyrazów,
 - układanie zdań z poznanymi wyrazami.
2. Dalsze **zabawy z alfabetem** – prezentacja liter: „*H*”, „*I*”,
 - słuchanie wierszy o poznanych literkach,
 - słuchanie kasety magnetofonowej p. t. „*Piosenki na literki*”.
3. **„Bałwanek”** – rysowanie kredkami w oparciu o wiersz pod tym samym tytułem.
4. Nauka piosenki p. t. „*Zimowa wyliczanka*” na poranku muzycznym,
 - zabawy rytmiczne przy akompaniamencie pianina,
 - zabawa z sylabami p. t. „*Taniec*”.
5. Słuchanie baśni p. t. „*Królowa Śniegu*” J. H. Andersena w ramach akcji „*Cała Polska...*”,
 - wykonywanie ilustracji do treści baśni – praca w grupach,
 - nadawanie obrazkom tytułów,
 - naklejenie wizytówek na wykonane prace.
6. Układanie układanek i puzzli o tematyce świątecznej i zimowej.

LUTY – Tematyka kompleksowa: „Środki lokomocji”

1. Wprowadzenie wyrazów do globalnego czytania: „samolot”, „statek”, „rower”.
2. Zabawa z cyklu „Pedagogiki zabawy” p. t. „Samolot”.
3. Zabawy związane z różnymi środkami lokomocji:
 - zabawy ruchowe: „Ciuchcia”, „Pociągi”(wg I. Salach), „Ruch uliczny” z użyciem sylwet znaków drogowych, „Rowerek”,
 - zabawy ze śpiewem: „Jedzie pociąg”, „Jedziemy sobie do Krakowa”, „Pociąg rusza”, „Pociąg krasnoludków”, „Hej, żeglujże żeglarzu”,
 - zabawa dydaktyczna „Jak podróżujemy” wg Z. Bogdanowicz.
4. **Ćwiczenia słuchowe i ortofoniczne** – rozpoznawanie odgłosów środków transportu z kasy magnetofonowej.
5. **„Czym podróżujemy?”** – wykonanie albumu z prac plastycznych dzieci – podpisanie poznanymi wyrazami.
6. Prowadzenie zabaw z literami: „J”, „K”, „L”,
 - wyszukiwanie poznanych liter spośród innych,
 - lepienie z plasteliny kształtów nowopoznanych liter,
 - zabawa dydaktyczna: „Płynie okręt”
po recytacji przez nauczycielkę wierszyka:
„Płynie okręt po morzu, wiezie ładunek na literę...”
dzieci wymyślają wyrazy na podaną literę.
7. **„Zabawy z literami”** - swobodna działalność dzieci w kątku edukacyjnym z wykorzystaniem: klocków, dobieranek, tablicy magnetycznej, kolorowanek z literkami, książeczek dla dzieci, układanek...

MARZEC – Tematyka kompleksowa: *„Witamy wiosnę”*

1. Wprowadzenie wyrazów do globalnego czytania: „*maki*”, „*tulipany*”, „*sasanki*”.
2. Dalsze zabawy z alfabetem: „*Ł*”, „*M*”, „*N*”, „*O*”,
 - układanie rymowanek do wyrazów zawierających nowopoznaną głoskę,
 - układanie liter z włóczki, patyczków, drutu.
 - wypełnianie kart pracy.
3. „**Wiosenne kwiaty**” – wykonywanie prac plastycznych różnymi technikami i podpisywanie ich odpowiednimi napisami.
4. „**Pantomima wiosenna**” – zagadki polegające na naśladowaniu ruchem zabaw i prac wiosennych wykonywanych w ogrodzie, w sadzie...
5. Słuchanie muzyki klasycznej A. Vivaldiego p. t. „Wiosna” ze zb. „Cztery pory roku” – ilustracja ruchowa i plastyczna utworu.
6. „**Wiosenny koncert**”:
 - utrwalenie piosenek o tematyce wiosennej na „porankach muzycznych”,
 - zabawa ilustracyjna do piosenki p. t. „Wiosenne porządki”,
 - zabawy rytmiczne do przysłowia „W marcu jak w garncu”.
7. „**Przyjście wiosny**” – analiza werbalna i pozawerbalna wiersza J. Brzechwy zgodnie z koncepcją osvajania ze sztuka słowa.

KWIECIEŃ – Tematyka kompleksowa: „Dbamy o zdrowie”

1. Wprowadzenie wyrazów do globalnego czytania: „głowa”, „ręce”, „nogi”.
2. Zabawa p. t. „**Poznajemy części ciała**” – dzieci siedzą w kole; nauczycielka kładzie papierową sylwetę w środku koła; po okręgu wędruje koszyk z wyrazami, z którego każde dziecko wybiera 1 wyraz z daną częścią ciała, który kładzie w odpowiednim miejscu na sylwecie.
3. Prowadzenie zabaw mających na celu rozwijanie orientacji w schemacie ciała i przestrzeni: „Tu paluszek”, „Bawiły się dzieci”, „Bugi, bugi”, „Idzie zuch”, „Tańczymy labada”, „Wujaszek Abraham”
 - wykorzystanie metody E. Gruszczyk – Kolczyńskiej.
4. Rysowanie obrazka do wierszyka p. t. „Myj się”(zob. aneksy).
5. Wprowadzenie liter: „P”, „R”, „S”, „T”:
 - wyszukiwanie nowopoznanych liter z rozsypanki literowej i wyrazowej,
 - ćwiczenia rytmiczne i artykulacyjne – zabawy ze spółgłoskami,
 - malowanie przedmiotów na podaną literę na dużym arkuszu papieru.
6. Nauka piosenki p. t. „Każda rączka” na „poranku muzycznym” z wykorzystaniem elementów metody Dobrego Startu.
7. Zabawa „Baba w buzi” – ćwiczenie narządów mowy.

MAJ – Tematyka kompleksowa: „Książka – naszym przyjacielem”

1. **Wycieczka do Biblioteki Miejskiej w Łędzinach:**
 - zapoznanie dzieci z księgozbiorem i pracą bibliotekarek,
 - wypożyczenie książeczek dla dzieci i czytanie ich w ramach akcji p. t. „Cała Polska...”
2. Zorganizowanie **konkursu literackiego** dla dzieci 5, 6 – letnich z udziałem pani bibliotekarki.
3. **„Jaka to bajka?”:**
 - zagadki literackie – odgadywanie tytułów książek na podstawie czytanych fragmentów i ilustracji,
 - wyszukiwanie odpowiednich napisów do bajek.
4. **„Dbamy o nasze książki”:**
 - rozmowa z dziećmi w celu poznania zasad poszanowania książek,
 - założenie **kącika czytelniczego**,
 - wyeksponowanie przyniesionych przez dzieci książek i podpisanie ich własnymi wizytówkami,
 - zabawa tematyczna „W bibliotece”.
5. **„Moja książeczka”** – wykonanie książeczki przez dzieci z zaprojektowaniem okładki według własnego pomysłu oraz podpisanie jej własną wizytówką lub własnoręcznie.
6. **„Korespondujemy”:**
 - wspólne redagowanie listu do niemieckich przyjaciół,
 - wykonanie obrazków dla kolegów; próby samodzielnego podpisu.
7. Kolejne **zabawy z alfabetem** – poznanie liter: „U”, „W”, „Y”, „Z”
 - podkreślanie nowopoznanych liter w tekście drukowanym,
 - wypełnianie kart pracy,
 - słuchanie wiersza J. Tuwima p. t. „Abecadło”; układanie liter z własnych ciał.
8. Aktywne słuchanie utworu p. t. „Bajka o kogucie” (zob. aneksy) połączone z zabawami ruchowymi – wykorzystanie podpisów postaci z bajek.

CZERWIEC – Tematyka kompleksowa: „Na wiejskim podwórku”

1. Wprowadzenie wyrazów do globalnego czytania: „kot”, „kura”, „krowa”.
2. Ilustrowanie ruchem piosenki p. t. „Dziwne rozmowy” z wykorzystaniem poznanych wyrazów,
 - ćwiczenia ortofoniczne na podstawie utworu,
 - zabawa p. t. „Zaprzęgi zwierząt”.
3. **Ćwiczenia narządów mowy:**
 - „Niedźwiadki i kotki” – język i wargi,
 - „Koniki” – mięśnie warg,
 - „Chory kotek” – język.
4. **„Zabawy ze słowami”** – rymowane zagadki o zwierzętach: nauczycielka czyta początek zdania, dzieci uzupełniają je słowami, które rymują się z nazwą zwierzęcia, np.

„ Koń był jak...”/słoń/
5. Rysowanie obrazków do treści wierszy: „Kurczątko”, „Kózka”.
6. **„Sesja czytania”** – globalne odczytywanie poznanych wyrazów z całego roku szkolnego; otrzymywanie przez dzieci orderów **„Małego Czytelnika”**.
7. **Zajęcie otwarte dla rodziców** – zabawy z rodzicami z wykorzystaniem poznanych wyrazów i liter.
8. Próby samodzielnego odczytywania wyrazów z rozkładanych książeczek z serii: „Moje pierwsze słowa”, „Słoneczna biblioteka”.

BIBLIOGRAFIA

- Bieleń B.: „Czytające przedszkolaki. Mit czy norma?” Wychowanie w Przedszkolu 2003/6.
- Bogdanowicz Z.: Zabawy dydaktyczne dla przedszkoli. WSiP, Warszawa 1997.
- Brzezińska A.: Gotowość dzieci w wieku przedszkolnym do czytania i pisania. UAM, Poznań 1987.
- Burtowy M.: Przygotowanie dzieci w wieku przedszkolnym do nauki czytania i pisania w szkole. UAM, Poznań 1992.
- Chmielnicka E.: „Czytanie sprawia radość”. Wychowanie w Przedszkolu 1998/5.
- Cieślukowski J.: Wielka zabawa. Ossolineum, Wrocław 1985.
- Dembińska M.: Domowe zabawy logopedyczne. WSiP, Warszawa 1994.
- Doman G.: Jak nauczyć małe dziecko czytać. Exkalibur, 1992.
- Dudzińska I.: Dziecko sześciolatnie uczy się czytać. WSiP, Warszawa 1991.
- Dzionek E.: „Twórcze zabawy przedszkolaków”. Wychowanie w Przedszkolu 1998/8.
- Groński R.: Wierszyki o literach. Nasza Księgarnia, Warszawa 1988.
- Kamińska K.: Nauka czytania dzieci w wieku przedszkolnym. WSiP, Warszawa 1999.
- Lorenc R.,B.: Moje pierwsze literki. Aksjomat, Kraków 2003.
- Majchrzak I.: Wprowadzenie dziecka w świat pisma. WSiP, Warszawa 1995.

- Mystkowska H.: Uczymy czytać w przedszkolu. WSiP, Warszawa 1977.
- Pisarkowa K.: Wyliczanki polskie. Ossolineum, Wrocław 1988.
- Podolska B.: Z muzyką w przedszkolu. WSiP, Warszawa 1987.
- Salach I.: Propozycje zajęć i zabaw doskonalące naukę czytania. Zakład Wydawnictw i Reklamy „Iwanowski”, Płock 1996.
- Smoczyńska – Nachtman U.: Kalendarz muzyczny w przedszkolu. WSiP, Warszawa 1992.
- Smoczyńska – Nachtman U.: Muzyka dla dzieci. WSiP, Warszawa 1992.
- Stec J.: Zagadki dla najmłodszych. P. W. „M. A. C.” S. A. Oficyna Wydawnicza i Fonograficzna, Kielce 1992.
- Trawińska H.: Zabawy rozwijające dla małych dzieci. PZWL, Warszawa 1992.
- Trzeźniowski R.: Gry i zabawy ruchowe. Sport i turystyka, Warszawa 1987.